

Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet

Bergen, 18. mars 2025

Sendt digitalt til postmottak@fiskeridir.no

Høringsuttalelse fra Salmon Group – Forslag til forskrift om styring av akvakultur

Vi viser til høringsbrev fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet, publisert 18.12.2025. Med dette oversendes høringsuttalelse fra Salmon Group og våre eiere.

Salmon Group er et nettverk for små og mellomstore oppdrettere i Norge. Selskapet eies av 41 lokalt eide produsenter av laks og ørret, med aktivitet i 9 av 13 produksjonsområder. Eierselskapene representerer hele verdikjeden fra rogn til salg, både som enkeltstående virksomheter og som helintegrerte selskaper og konsern.

Hovedinnholdet

Salmon Group er i utgangspunktet positive til at det kommer en oppdatert og mer overordnet forskrift om styring av akvakultur, til erstatning for dagens IK-akvakultur. God risikostyring med tydelig ansvarsfordeling er viktige forutsetninger for ansvarlig drift og god fiskevelferd i akvakulturnæringen. Vi er også positive til at mer målrettede og risikobaserte tilsyn kan bli et resultat av tydeligere styringssystemer. Samtidig er vi bekymret for at ny forskrift gir økte rapporteringskrav, med tilhørende økt ressursbruk for næringen. Dokumentasjonskravene som stilles til styringssystemer i forslag til ny forskrift er omfattende, og dette kommer på toppen av en rekke andre forslag som øker rapporteringsbyrden og gir økt usikkerhet om rammevilkårene til næringen.

Mange av selskapene Salmon Group representerer er blant de minste oppdretterne i Norge. En fellesnevner er at selskapene driver svært operativt og har en effektiv, men liten administrasjon. For flere kan det bli utfordrende å sikre tilstrekkelige administrative ressurser for å oppfylle alle de nye dokumentasjons- og rapporteringskravene som samlet er foreslått de siste årene.

Følgende punkter fremheves fra Salmon Group:

1. Stor grad av tolkning og skjønn

Forskriften åpner for tolkning på flere områder. For eksempel skaper begreper som «tilstrekkelig beslutningsgrunnlag» (§2-4, andre ledd og §3-1, første ledd), «forsvarlig akvakultur» (§1-1, første ledd, mfl.) og at «styringssystemet skal tilpasses virksomhetens størrelse og egenart» (§2-4, første ledd) usikkerhet om det faktiske innholdet. Det er også uklart hvem som skal avgjøre at «kostnaden ikke står i et vesentlig misforhold til den risikoreduksjonen som oppnås» (§2-2, andre ledd), eller hvem som skal avgjøre hva som er «nødvendig faglig kompetanse» (§2-8)? Videre kan begrepet «barrierer» forstås på flere ulike måter, avhengig av kontekst.

Selv om et visst tolkningsrom kan være hensiktsmessig, er det etter vårt syn for stort i dette forslaget. Vi anbefaler at forskriften har en tydeligere ordlyd, med mindre rom for skjønsmessig tolkning, slik at oppdretterne vet hva begrepsbruken og elementene i ny forskrift faktisk innebærer. Et alternativ er at det utvikles veiledere som konkretiserer tematikken og begrepene.

2. Påseansvar og arbeidstakers plikt til medvirkning

Kravene til internkontroll og risikostyring som oppstilles i ny forskrift er allerede omfattende. Vi mener derfor at det ikke er behov for å innføre ytterligere krav nå. Akvakulturselskapene har allerede en betydelig egeninteresse i at både leverandører, ansatte og andre etterlever aktuelt regelverk og sikrer nødvendige risikovurderinger og risikominimerende tiltak. Arbeidstakerne er dessuten omtalt i §2-1 og omfattes allerede av forslaget til ny forskrift. Det er også en rekke krav til risikoreduksjon og internkontroll i arbeidsmiljøloven.

3. Veiledningsplikten må tydeliggjøres

I forslaget til ny forskrift er straff og reaksjoner omtalt, men ikke veiledning. Med de omfattende kravene som nå forskriftsfestes mener vi forslaget bør være tydeligere på forvaltningens veiledningsplikt. Det bør komme tydelig frem at veiledning er et viktig første steg for å rette opp eventuelle avvik.

4. Omfattende forventninger til fagkunnskap og teori

Høringsnotatet går langt i å beskrive ulike teorier og metoder fra risikofaget. Blant annet nevnes bayesiansk nettverk og sløyfediagram som mulige metoder for å fremstille konsekvenser fra risikokilder. Dette er begreper som de færreste uten spesialisert fagkompetanse kjenner til.

Vi er derfor bekymret for at høringsnotatet vil sette en presedens for hva som forventes av teoretisk kunnskap om risikofaget på merdkanten. Vi mener det er nødvendig at forskriften bedre beskriver hvilke ressurser selskapene forventes å sikre for å oppfylle dokumentasjonskravene i forhold til størrelse, egenart, aktiviteter og risikoreduksjon som eventuelt kan oppnås (§2-4).

Administrative, økonomiske og miljømessige konsekvenser

Forslaget til ny forskrift om styring av akvakultur vil innebære økte kostnader til etterlevelse og rapportering. Dette kommer på toppen av en rekke rapporteringskrav næringen allerede er omfattet av, samt andre rapporteringskrav som er på forslagsstadiet. Samlet innebærer dette en betydelig økning i den administrative byrden som pålegges næringsaktørene.

Salmon Group vil understreke at utforming av nytt regelverk må vurderes i lys av hvilke strukturelle konsekvenser det faktisk vil ha for norsk havbruksnæring. Små og mellomstore, lokalt eide, selskaper har begrensede administrative ressurser, og økte krav til dokumentasjon og rapportering vil derfor ramme disse aktørene uforholdsmessig hardt. Når nye krav innføres uten tilstrekkelig vekt på samlet belastning, risikerer man i praksis å bidra til økt konsolidering i næringen. Dette kan svekke det lokale eierskapet og mangfoldet som har vært en sentral forutsetning for verdiskaping langs kysten. Vi vil derfor oppfordre myndighetene til å sikre at nye krav er strengt nødvendige, tydelig begrunnet og utformet slik at de er håndterbare også for mindre aktører.

Vi reagerer for øvrig på at høringsnotatets argumentasjon på side 17, hvor det hevdes at ressurser næringsaktørene nå eventuelt må bruke på å etablere et nytt styringssystem «er ressurser de til nå har spart ved å ikke ha et tilstrekkelig system». Vi stiller spørsmål ved premisset om at aktørene har «spart ressurser» ved eventuelt ikke å ha etablert systemer for krav som først nå foreslås innført.

Annet

Vi merker oss at få oppdrettsselskaper er oppført på mottakerlisten for høringen, noe vi anser som en svakhet ved prosessen. Vi minner i den sammenheng om at Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings veileder til utredningsinstruksen omtaler at berørte parter normalt bør gjøres oppmerksomme på høringen gjennom e-post.

Vi stiller oss ellers bak høringsinnspill innsendt Fylkesnes fisk AS og Havkar Drift AS.

Med vennlig hilsen

Salmon Group AS

Jan Olav Langeland
Adm. dir.

Eiere og tilknyttede selskaper i Salmon Group AS:

AS Femangerlaks
Austevoll Melaks AS
Barlindbotn Settefisk AS
Biofish AS
Blom Fiskeoppdrett AS
Blom Settefisk AS
Brakedal Settefisk AS
Bremnes Seashore AS
E. Karstensen Fiskeoppdrett AS
Eide Fjordbruk AS
Eide Smolt AS
Eidesvik Laks AS
Eidesvik Settefisk AS
Ellingsen Seafood AS
Elvenesstrand Smolt AS
Engesund Fiskeoppdrett AS
Fjordsmolt AS
Flokenes Fiskefarm AS
Fossing Storsmolt AS
Fremskridt Laks AS
Frøfisk AS
Fylkenes Fisk AS
Gjøllanger Settefisk AS
Hardanger Fjellfisk AS
Hardingsmolt AS
Havkar AS / Havkar Drift AS
Hjelvik Settefisk AS
Hjelvik Matfisk AS
Hyen fisk AS
Ilsvåg Holding AS
Langøy-laks AS
Lingalaks AS
Lofoten Sjøprodukter AS
Marø Havbruk AS
Nekton Settefisk AS
Nesfossen Smolt AS
Nordfjord Laks AS
Osland Genetics AS
Osland Seafood AS
Osland Settefisk AS
Sande Settefisk AS
Sandnes Fiskeoppdrett AS
Seashore Land AS
Seashore Sjø AS
Selsøyvik Havbruk AS
Silver Seed AS
Sol Smolt AS
Sørsmolt AS

SALMON GROUP

Steinvik Fiskefarm AS
Steinvik Rensefisk AS
Sulefisk AS
Svanøy Havbruk AS
Telavåg Lakseoppdrett AS
Tombre Fiskeanlegg AS
Tombre Settefisk AS
Troland Lakseoppdrett AS
Varde Fiskeoppdrett AS
Vik Settefisk AS
Vikan Settefisk AS
Quatro Laks AS
Ænes Inkubator
Øyfisk